

Rok 1954. Správa obce. Novými volbami dne 16. 5. byl zvolen nový národní výbor, který má 9 členů. Jsou to: Ignác Karafiát - předseda, Alois Štrampach - tajemník, Josef Kácel - člen rady, Vladimír Smékal, František Lipovský, Josef Haislar - předseda zemědělské komise, Emílie Ptáčková - předsedkyně komise pro věci sociální, Ladislav Schneider - předseda finanční komise a Josef Vykydal - předseda technické komise. Nově zvolení členové, i když mají snahu co nejlépe pracovat, nemohou dokázat žádnou věc bez podpory občanů a ta bohužel schází. Není zájmu o společné úsilí udělati něco dobrého pro blaho všech. Bylo usneseno vyčištění druhé části rybníka za pomoci rybářského spolku. Naši občané však málo se podíleli na této práci, i když byla placená.

Úprava a vzhled obce. Úkolu zlepšiti vzhled naší obce se ujala členka MNV Emílie Ptáčková, která za pomoci členů ČSM a jiných dobrovolníků vysázela podél celého potoka na návsí cypřiše, chvojky a jalovce. Lípy u zvonice byly seřezáním upraveny a Josef Vykydal postaral se o vysazení dvou lip nad zvonici. Škoda, že další úprava návsí nad zvonici se již neuskutečnila. Před školní budovou zřídil řed. školy 2 alpinia. Kolem hřiště byl vysazen živý plot. Řízky na sadbu obstaral Josef Vykydal a sázení provedli žáci národní školy. U Antonička byl upraven terén a pořízeny nové lavičky a tak nedělní besedy u lesa mají zase příjemné prostředí. Domek č. 80 byl zbořen. Dům č. 84 převzal Josef Puchr. Na horním konci vesnice postavilo JZD novou drůbežárnu.

Veřejný život jiný. Autobusové spojení plně vyhovuje občanům a hlavně žactvu, které navštěvuje školy v Zábřehu.

Poměry lidopisné. V tomto roce narodilo se 6 dětí: 4 chlapci a 2 děvčata. V požehnaném věku rozloučili se navždy s naší obcí František Hýbner, výměnkář, a Magdalena Maixnerová. Po dlouhé nemoci zemřel Jindřich Novotný, bývalý kovář a potom tovární dělník. Byl příslušníkem církve československé a jako horlivý čtenář vynikal povšechným rozhledem po dějinách našeho lidu. Náhle a neočekávaně zemřel Josef Nevtipa, poměrně ještě mlád. Ještě více však překvapila smrt Marie Hejralové, rozené Žandové. Mladá a zdravá, v několika hodinách opouští malé dítě a manžela, který ještě studoval na vysoké škole v Bratislavě. Zbořeniště a místo bývalého domku zakoupil Alois Hroch pro stavbu nového domku. Při bruslení zlomila si ruku žačka nár. školy Božena Janků. Stalo se, že během roku ztratilo se několik husí a nebylo zjištěno, kdo je odcizil.

Poměry politické. Klidnou politickou hladinou částečně rozvířily vypsání volby do místních národních výborů, okresních národních výborů a krajských národních výborů. Nový zákon o národních výborech bylo nutno občanům před volbami vysvětliti a tak, i když volby se konaly 16. května, již v únoru začínaly schůze s vysvětlováním zákona, přípravné schůze a představení kandidátů. Účast na schůzích nebyla velká a zájem o volby nebýval valný. Zákon zaručoval volby tajné, přímé a rovné. Volba místního národního výboru se prováděla tímto způsobem: Celá obec byla rozdělena na 9 obvodů s přibližně stejným počtem voličů (kolem 40). Každý obvod na schůzi svých voličů zvolil si kandidáta ze svého obvodu. Když ve svém obvodu nechtěl nikdo přijmout kandidaturu, mohl býti navržen z jiného obvodu. Tak se také stalo ve dvou obvodech naší obce. Výsledek do voleb MNV byl takový:

Číslo obvodu	Jméno kandidáta	Celkem hlasů	Počet kandidátek škrtnutých	Počet platných hlasů
1	Josef Vykydal	32	4	28
2	Ladislav Schneider	33	3	30
3	Emílie Ptáčková	40	12	28
4	Josef Haislar	37	14	23
5	František Lipovský	34	13	21
6	Josef Kácel	41	10	31
7	Vladimír Smékal	40	3	37
8	Alois Štrampach	34	10	24
9	Ignác Karafiát	37	5	32

Všichni dosáhli nadpoloviční většiny a byli zvoleni. Pro volby do okresního národního výboru byly spojeny obce Rájec, Jestřebí a Pobučí. Za kandidáta byl okresním výborem národní fronty navržen Gustav Hrubý, dělník z Rájce, politický příslušník Čsl. strany socialistické. Pro své pokrokové smýšlení a obětavou práci v menšinovém místním JZD nebyl oblíben u zdejšího občanstva a tak ve zdejší obci z 322 odevzdaných hlasů bylo 256 škrtnuto a pro bylo pouze 66 hlasů. V celém obvodu ze 650 hlasů byl 1 hlas neplatný, 350 škrtnutých a 299 bylo pro. Do nadpoloviční většiny scházelo 27 hlasů, a proto nebyl zvolen. Za 14 dní se volba opakovala a nový kandidát navržený ok. výb. NF Vladimír Smékal z Rájce, úředník PMV a politický příslušník KSČ, obdržel v naší obci z 322 odevzdaných hlasů 311 pro a 11 bylo škrtnutých. Tím již v naší obci bylo zaručeno zvolení nového kandidáta. Pro volbu krajského národního výboru byl navržen Alexander Smolarčuk, okresní agronom, původem volyňský Čech. Pro tuto volbu bylo sdruženo 18 obcí. V naší obci neprošel, neboť ze 324 odevzdaných hlasů bylo 223 škrtnutých a 101 hlas byl pro kandidáta. Podle výsledků v celém obvodu byl zvolen. Dne 28. listopadu byly provedeny volby do národního shromáždění. Pro náš obvod (dolní část okresu a část okr. litovelského) byla za kandidátku navržena s. Anežka Hodinová-Spurná. Osobu všem známou z politického života nebylo třeba popularizovati a tak v naší obci z 322 odevzdaných platných hlasů bylo 275 pro a 47 hlasů proti. 55,4% voličů volilo manifestačně tj. veřejně. Příznivý výsledek byl ve všech obcích a kandidátka byla zvolena. V celku možno říci, že volby probíhaly bez zvláštního zájmu občanstva, nebylo bojovných a štvaných schůzí a lidé to spíše přijímali jako nutnou povinnost.

Poměry kulturní. V zimním období byly pořádány 3 plesy: ČSM (16. 1.), požárníci (hasiči) 13. 2. a dne 27. 2. uspořádalo sdružení rodičů a přátel školy maškarní merendu, na které účinkovala hudba pedagogické školy z Olomouce. Do konce roku byly ještě 4 taneční zábavy. 8. III. k MDŽ bylo konáno shromáždění žen s referátem. 19. III. konána vzpomínka k výročí úmrtí J. V. Stalina a Kl. Gottwalda. V únoru a březnu byl konán zdravotnický kurs pro ženy (20 hodin). Účast 60-70 žen. Přednášeli lékaři za Zábřehu. 23. V. ČSM sehrál divadelní hru „Třetí zvonění“. Kulturní úderka z Leštiny účinkovala dvakrát v místním rozhlase. V srpnu bylo námětem plnění dodávek a v září výročí narození básníka Petra Bezruče. Knihovnu opatrovali František Blanka ml. a Alfred Müller. Počet svazků činil 786, výpůjček bylo 680 a čtenářů 99.

Poměry sociální. Provoz nové mlékárny Zábřeh-Ráječec umožnil zaměstnání 8 ženám a 4 mužům. Platy a mzdy jsou vesměs na takové výši, že ženy z domácností, kde není hospodářství, jsou nuceny svou prací v závodech pomáhati vydělávati, neboť jeden plat stěží postačuje na výživu rodiny. Kde má možnost pracovat více členů rodiny, tam je úroveň dobrá. Žebráků není, neboť osoby neschopné práce pobírají důchody. O sirotky je dobře postaráno v celostátní péči.

Poměry hospodářské. Počátkem ledna dosahovaly mrazy -12°C. Kolem 10. 1. napadl sníh a padal v přestávkách v několika dnech. Dalo se jezdit na saních a lyžích. 16. 1. nastalo tání. Měsíc únor byl velmi chladný a stálé mrazy až -28°C. Budovy promrzaly, zamrzly vodovody a v nové dědině

byl nedostatek vody ve studních. V březnu se poněkud oteplilo a sníh roztál. Pozdější holomrazy poškodily velmi ozimy. Polní práce (setí) začaly od 22. března. 26. března byla první jarní bouře s hromobitím a deštěm. Družstvo dokončilo v březnu druhou část kravína a také drůbežárna byla dokončena. Duben byl velmi chladný a všechna vegetace se opozdila. V dubnu stromy vůbec nekvetly a teprve v polovici května byly sady v nejlepším květu. Byl tedy předpoklad pro dobrou úrodu ovoce. Také brambory se sázely až v květnu. JZD první použilo stroj na sázení bramborů. Žně měly celkem dobrý průběh, obilí bylo však polehlé, výnosy průměrné a slabé. Jarní předpoklad pro dobrou úrodu ovoce úplně zklamal. Vyskytly se velké spousty mšic, ovoce, pokud se udrželo na stromech, bylo malé a zakrslé. Zvláště švestky byly napadeny puklicí švestkovou. Ovocné stromy neprojevily vegetační růst a se žhavým a zčernalým listím vypadaly jako nemocné. Podzimní sklizeň okopanin byla dobře a včas provedena. JZD nezvládlo sklizeň otav a tak zůstalo 5 ha luk neposečených. Koncem listopadu nastaly silné mrazy až -12°C. 26. 12. napadlo asi 20 cm sněhu. Hned však nastalo velké tání s deštěm a Sázava se silně rozvodnila. Po celý podzim bylo sucho, a tak většina studní musela být prohloubena, aby se získal dostatek pitné vody.

Poměry zdravotní. Suchá zima se silnými mrazy byla příznivá pro zřízení kluziště, které si mládež tj. příslušníci ČSM a Sokola, vybudovala na louce. Vodu na postřikování kluziště dovolilo bráti JZD z jejich studny a také prkna na ohrazení zapůjčila. Tak také občané v Rájci mohli viděti první hokejové zápasy. První zápas byl sehrán se Sokolem Dubicko a Rájec prohrál 11:3. Potom se ještě uskutečnila celá řada zápasů se střídavým štěstím. Účast občanů a zvláště fanoušků byla vždy hojná. Pro večer bylo zřízeno elektrické osvětlení a tak na kluzišti byl čilý ruch od rána do večera a ještě pozdě v noci. Zvláště dětská drobotina zaplňovala kluziště a bylo-li třeba, přiložila také ruku k dílu. Škoda, že JZD odmítlo pro příští rok dovolení zříditi opět kluziště na jejich louce a bráti vodu ze studny. Omlouvalo to tím, že vody ve studni je nedostatek. Na hřišti byly postaveny branky a bylo upraveno pro kopanou. Vyskytl se opět jeden případ infekční žloutenky. Den tělovýchovy uspořádalo v červnu žactvo národní školy. Svazarm uspořádalo v červnu Dukelský (dříve Zborovský) závod. Zúčastnilo se 11 závodníků a všichni splnili dané podmínky.

Život náboženský. Vyučování náboženství není povinným předmětem na školách. Změny v příslušenství k církvím nebyly. Poutě k sv. Antoničku a Petru a Pavlu byly konány bez průvodů.

Život spolkový. Sokol a ČSM v zimním období pracovali na kluzišti. Později pracovali na úpravě hřiště a stromy, které překážely na hřišti, byly poraženy. Svaz českoslov.-sovět. přátelství nevyvíjí činnost a členové pokládají jen placení příspěvků za spolkovou činnost. Požárníci udržují svou pohotovost a jejich pomoc je vyžadována při žňových hlídkách.

Rok 1955. Správa obce. Místní národní výbor zůstává v tom složení, jak byl zvolen v r. 1954 na období tří let. 8 mužů a 1 žena pečovalo o správu obce. Většinou každý člen místního národního výboru byl předsedou odborné komise a ku pomoci měl tzv. aktivisty, tj. dobrovolné pomocníky, kteří pomáhali při různých akcích. V zimních měsících byla prováděna zimní kampaň. Členové MNV, každý ve svém obvodu, prováděli agitaci ve svých obvodech hlavně na zvýšení zemědělské produkce. Téměř všichni občané činili závazky na zvýšení živočišné a rostlinné výroby a nezemědělci na úpravu obce. Zimní kampaň byla podpořena soutěží mezi jednotlivými obcemi. Naše obec soutěžila se sousední Zvolí. V zemědělské výrobě naše obec uhájila prvenství, a pokud se soutěž týkala vzhledu obce, tu obec Zvole květinovou výzdobou návsí předčila zase nás. Během roku byl vyčištěn potok a kolem hřiště bylo vysázeno 42 vlašských ořechů. Na pokyn okresního národního výboru bylo usneseno odprodati obecní domek č. 107. Důvodem bylo, aby MNV nevlastnily zbytečně nemovitosti, které je hospodářsky zatěžují. Přednostní právo ku koupi měli dosavadní nájemníci, a tak domek byl prodán Františku Theimrovi. Předsedkyní výboru žen při MNV v tomto roce byla Antonie Smitalová.

Úprava a vzhled obce. Místní JZD hospodářsky se upevňuje a pokračuje na výstavbě objektů přidružených ku kravínu. Tak se počalo se stavbou přípravný krmiv. Poněvadž je málo členů, aby mohla býti zřízena stálá stavební skupina, nepokračuje výstavba plánovitým tempem a jen v době uvolnění družstevníků od zemědělské práce, umožní jim pokročiti o kus dále. Také úprava kolem kravína neodpovídá hygienickým zásadám a jsou stálé stížnosti sousedů na zápach močůvky a silážních jam. Místo po zbouraném domku zakoupil Alois Hroch a hodlá tam postavit domek. Vysázené cypřiše a chvojky snad vlivem nevhodné půdy nevykazují patřičný vzrůst a část jich uhynula zimou a suchem. V „Nové dědině“ upravil svůj domek Josef Kruš a před domkem upravil pěkné květinové záhony.

Veřejný život jiný. Obec má dobré spojení autobusové do Zábřehu. Ráno odjíždí autobus 7:20 a vrací se 10:45. Odpoledne ve 13:45 přijíždí žákovský autobus.

Poměry lidopisné. Narodily se pouze 4 děti, 2 chlapci a 2 děvčata. Zemřel Antonín Jedelský, bývalý místní obchodník a posledně zaměstnanec závodu Sigma v Ráječku. Příčinnou předčasně smrti byla srdeční choroba. Rovněž Jan Sultus, pokrývač, nedožil se dlouhého stáří. Požehnaného věku dožila se Marie Štěpinová, výměnkářka a stáří bylo příčinnou její smrti. Předčasně a velmi náhle zemřela dosud svobodná Marie Balcárková ve stáří 33 let. František Koruna utrpěl úraz na noze při mlácení.

Poměry politické. Politicky pracuje místní organizace KSČ a v zimním období byly 2 veřejné schůze s politickými referáty o současné politice vnitřní a mezinárodní. Je také informátorem o postupu strany v otázkách zemědělských a dbá, aby místní JZD pracovalo podle směrnic strany a vlády. Nemá však v místní obci přírůstek nových členů, a tím práce není tak aktivní, jak by to vyžadovala vedoucí úloha strany. Místní organizace lidové strany nevyvíjí veřejnou a aktivní činnost.

Poměry kulturní. Národní škola měla dvě třídy a v učitelském sboru nebylo změn. I. třídu s 1. a 2. postup. ročníkem vyučoval řed. školy Josef Kácel a II. třídu s 3.-5. p. roč. vyučovala učitelka Blažena Pospíšilová. Krátkou dobu, a to od 9. června do 18. června, vyučoval na škole učitel Miloslav Gabriel, který zastupoval učitelku Blaženu Pospíšilovou, která měla karanténu, poněvadž její syn onemocněl infekční žloutenkou. Školní rok byl ukončen dříve tj. 18. června, neboť žactvo se zúčastnilo celostátní spartakiády a dny žactva všech stupňů škol začínaly od 18. června. Žactvo 6.-8. škol. roku navštěvuje jedenáctiletou střední školu v Zábřehu.

Knihovna. Knihovníkem byl Bohumil Balderman ml., studující na průmyslovce.

Počet svazků: 304 naučných, 486 krásné literatury, 66 pro mládež. Celkem 856 svazků. Přírůstek za rok 75 svazků, vypůjčeno bylo 865 svazků krásné literatury, 123 svazků naučné literatury a 217 svazků pro mládež. Celkem vypůjčeno 1 205 svazků. Čtenáři: 22 mužů, 32 žen, 66 mládež.

Divadla. Divadelní kroužek při OJ sehrál dvakrát divadelní hru se zpěvy „Zapadlý zvoneček“. Hra se obecenstvu velmi líbila pro svůj veselý ráz a byla hrána pohostinsky v Jestřebí a Vlachově. ČSM sehrál divadelní hru „Sirotek v Radhošti“. Svým námětem podle lidové pověsti nemá hra již účinného působení a hodila se jen pro dětské představení. Umělci z Olomouce provedli estrádu „Loď dobré nálady“. Tanečních zábav bylo 8, z toho 2 plesy. Většinu tanečních zábav pořádal ČSM. 30. května byl pořádán tělovýchovný den, na kterém žáci národní školy předvedli ukázkou cvičení na spartakiádu. Péči Osvětové jizby byla pořádána velmi pěkná a názorná přednáška o ovocnářství, kterou pronesl p. Rychetský ze Zábřehu

s praktickými ukázkami roubování a štěpování. Péčí zemědělského odboru ONV v Zábřehu byl v druhé polovině listopadu zahájen I. ročník „Družstevní školy práce“. Škola měla dvě oddělení. Jedno oddělení probíralo živočišnou výrobu a vše ostatní, co je s tím spojené a přednášel okresní veterinář Dr. Volný ze Zábřehu. Druhé oddělení se zabývalo rostlinnou výrobou a přednášel prof. zahradnické školy Ing. M. Herman ze Zábřehu. Škola se konala každý týden v pondělí od 13:30 do 17:30 po dobu 16. týdnů. Byli pozváni k návštěvě i soukromé hospodařící místní zemědělci. Bohužel nepřišel nikdo, snad z obavy, aby nebyl nucen vstoupit do JZD, a nebo, aby neukázal před druhými kladný postoj k socializaci vesnice. Tak pouze 20 družstevníků navštěvovalo přednášky a mělo snahu poučiti se o své práci. Velké kulturní poslání má film. V naší obci není stálé kino, a tak zájemci o filmová představení navštěvují kino v Leštině a Zábřehu. Dům osvěty ze Zábřehu promítal 3 krátké filmy při zvláštních příležitostech. Při oslavách památných dní vyplňovali program většinou žáci národní školy. Jen návštěva občanů bývá poměrně malá.

Poměry sociální. Zemědělství, kterému byla dosud věnována malá péče, a pracovní síly byly odčerpávány do průmyslu, zastávalo za průmyslovou výrobou, a bylo proto nutné změnit poměr k zemědělské práci. Prvním ukazovatelem lepšího poměru k zemědělství je snaha ponechat zemědělství dostatek pracovních sil, hlavně z řad mládeže. Tak již děti zemědělců po absolvování 8 leté školní docházky mohou zůstat doma v hospodářství u rodičů. Pro odchod ze zemědělství musejí mít povolení od MNV. Také byl činěn nábor pro dosídlení pohraničí po stránce zemědělské. Z naší obce se nikdo nepřihlásil. Blízká mlékárna (PMV) v Ráječku přibírá hlavně ženské síly z naší obce. Všichni občané jsou zaměstnaní a vidíme naopak, že zemědělci, kteří dříve měli ku pomoci pracovní sílu (služku), pracují ještě v průmyslu (večerní směny) a tím si značně zvyšují životní úroveň. Také rodiny, kde pracuje více členů, jsou po stránce finanční dobře zabezpečeny. Není také nuzných výměnkářů, neboť všichni pobírají důchody a jsou pro stáří zabezpečeni.

Poměry hospodářské. Zima byla značně krutá se stálými mrazy kolem -10°C. Také příchod jara se opozdil a v dubnu bylo uděláno velmi málo práce na poli. Teprve v květnu začaly polní práce a všechno mělo opožděnou vegetační dobu. Ovocné stromy kvetly teprve ve druhé polovině května a šeříky kvetly až začátkem června. Jabloně kvetly jen velmi málo a lze očekávat velmi malou úrodu ovoce. Obilí bylo velmi nízké a také zelenina rostla pomalu. O píci byla značná bída. Opožděná senoseč měla vlivem pěkného počasí dobrý průběh a sklizeň sena byla dobrá. Žně začaly opožděně kolem 15. srpna. Počasí bylo deštivé a jen za zvýšeného úsilí byly žně zdárně ukončeny. JZD při sklizni pomáhal vydatně patronátní závod PMV. Hlavní pomoc byla při svozu obilí a mláčení. JZD používalo při mláčení mlátičky – poloautomat, kde na obsluhu stačí jen několik lidí. Téměř na celém katastru obce se vyskytla mandelinka bramborová a rychlými zásahy se podařilo omezit její rozšiřování. Podzim ukázal, že jarní předpověď o úrodě ovoce byla správná. Ovoce v zahradě bylo vzácností. JZD zavedlo pokusně studený odchov telat a postavilo u kravína 10 Steimanových bud k tomuto účelu. Také konec roku byl deštivý a beze sněhu. 29. prosince byla bouře s hromobitím a blýskáním.

Statistická data o chovu domácího zvířectva.

Stav podle soupisu ku dni 1. 4. 1955.

Slepice a kohouti	Koně	Ovce a berani	Kozy	Kusy a houseři	Kachny
2 319	22	10	141	709	98

Stav skotu

Telata	Jalovice	Krávy	Ostatní	Celkem
33	90	180	26	329

Vepři

Prasnice	Plemenný kanec	Ostatní	Celkem
19	1	191	211

Poměry zdravotní. Péče o zdraví člověka dosahuje stále větší okruh působnosti. Poradna pro nastávající matky a kojence je každých 14 dní ve Zvoli. Děti školního věku jsou každý rok prohlíženy školním lékařem a dvakrát v roce je jim ošetřen chrup. Vše je zdarma. O zdraví dospělých osob pečuje obvodní lékař a továrny mají své lékaře. Epidemii v tomto roce nebylo. O dobrovolnou tělesnou výchovu stará se Těl. jednota Sokol. Bohužel má velmi málo členů (26), většinou starších, kteří již aktivně tělovýchovu neprovádějí. Mládež se málo účastní a jen na hřišti hraje neorganizovaně kopanou. Stálá reorganizace poškodila tělesnou výchovu a nyní se škody těžko napravují. Velkou nevýhodou naší obce je, že nemá tělocvičnu ani místnost pro schůzky. Místní jednota na celostátní spartakiádu nevyslala ani jednoho cvičence. Jen účastníci škol cvičili v Praze. Dřívější sokolské slety byly však hojně obesílány. Činnost Svazarmu spočívá v přípravě odvedenců pro vojenskou službu. Snaha pro výstavbu nových bytů je brzděna nedostatkem materiálu.

Život náboženský. Náboženský život zůstává ve stejné síle a není pozorován úpadek ani růst náboženského smýšlení. Místní pouť u sv. Antonička, konaná dne 12. června a taneční zábava v přírodě přilákaly mnoho občanů a mládeže.

Život spolkový. Činnost spolků je malá. Je mnoho zdrojů zábav a pobavení, mládež je zaměstnaná a má dostatek příjmů a to rozptyluje její zájmy. Smysl pro společnou a dobrovolnou práci v kolektivu upadá, sobectví ovlivňuje jedinec a touha po zábavném a příjemném prožívání volného času zajišťuje kladné hodnoty, potřebné pro budování socialistické společnosti.

Rok 1956. Správa obce. Místní národní výbor za předsednictví Ignáce Karafiáta a všichni ostatní zvolení členové vykonávající funkce, snaží se pracovat podle směrnic strany a vlády. Byla provedena úprava polních cest alespoň na nejvíce poškozených úsecích. Práce byly placeny a přece jen málo bylo občanů ochotných se podílet na obecně prospěšném díle. Je v tom vidět, že lidé nejsou finančně slabí, neboť o práci, která byla výsadou některých lidí v dřívějších dobách, není dnes zájem. Rovněž tak se také opravovalo vedení místního rozhlasu v Drážkách, kde dosavadní sloupy uhnily. Jen asi 101 lidí se přihlásilo na výzvu pro všechny občany. Více rozruchu povstalo při instalaci nové elektrické sítě. Dosavadní elektrická síť a také veškerá domácí zařízení neodpovídala novým předpisům a směrnicím jak z bezpečnostních, tak i z úsporných důvodů a musela být obnovena. Tím vznikla nečekaná vydání a někde to činilo několik tisíc a tak nebylo příliš mnoho radosti mezi občany. Nakonec však všichni ocenili výhody elektřiny a předháněli se v provedení nových instalací a neobešlo se to ani bez hádek a osočování. Všichni se nechali zapojiti na novou síť, až na M. Šebestovou. Napětí 120 W se změnilo na 220 W. Některé domácnosti byly bez elektřiny 2-3 měsíce. MNV řídil a určoval pořadí prováděných instalací. Přednostní právo měly zemědělské závody a rodiny s malými dětmi. Velmi podstatně bylo zlepšeno veřejné osvětlení a 22 osvětlovacích těles se zapíná automaticky na určenou dobu. Místnosti místního národního výboru a knihovna byly nově vymalovány.

Úprava a vzhled obce. Starý železobetonový transformátor, který stál vedle kříže před školní budovou a neokrašloval obec, byl při příležitosti výměny elektrické sítě zbořen, rozbit a získaným materiálem byl upraven a zvýšen terén před školou. Nový transformátor na železné konstrukci byl postaven vedle školy v zahradě Vlad. Jányše. Nová telefonní linka byla postavena k lesu až po bývalé junácké tábořiště. Účel není zatím znám. Na místě bývalého domku č. 80 postavil si nový rodinný domek Alois Hroch. Dále ku Zvoli začal se stavbou nového domku Antonín John.

Veřejný život jiný. Autobusové spojení bylo upraveno a rozšířeno hlavně pro dělnictvo. Autobus s dělníky odjíždí 5:30 do Zábřehu a 14:35 do Mohelnice, 17:35 do Zábřehu a 18:05 do Mohelnice. Listopadové události v Maďarsku a kontrarevoluční puč zanesly vzrušení i do naší obce. Uvědomělí lidé dobře poznali zaměření proti dělnické třídě, ale bohužel našli se i někteří, kteří si události vysvětlovali podle zpráv reakce a stavěli se s reakcí do jedné řady. Promluvil u některých reakční přesvědčení a projevila se jejich touha po vykořisťování lidu a žít z práce druhých. Štěstí, že jich bylo málo a jejich radost netrvala dlouho. Lid v Maďarsku si udělal pořádek, nastoupil opět na správnou cestu k budování socialismu. Jim ku pomoci přispěly ostatní socialistické státy. Sbirka v naší obci na pomoc Maďarsku vynesla 360 Kčs a to ještě všichni příslušníci ROH dávali své příspěvky v továrnách a na svých pracovištích.

Poměry lidopisné. Narodilo se celkem 16 dětí z toho 10 chlapců a 6 děvčat. Na věčný odpočinek odešli: Ignác Sadil, stár 75 roků a výměnkář. Provozoval v obci živnost kovářskou. Antonín Schneider, domkař, zemřel ve stáří 80 roků. Pracoval až do své smrti na obdělávání svých polí a byl také posledním obecním bubeníkem a o svou funkci přišel zřízením místního rozhlasu. Pro stáří zemřel také Josef Balcárek, výměnkář. Jan Golda odstěhoval se se svou rodinou do Prahy a Jan Puchr, bydlící na č. 61 do Tršic. Oženil se Miroslav Killar a po sňatku se odstěhoval do Ráječka. Dne 25. 1. na státní silnici v „Nové dědině“ přišel k úrazu 11 letý Čestmír Kácel, syn ředitele školy. Byl sražen nákladním autem a byla mu skalpována pravá část hlavy. Projíždějícím sanitním autem byl hned odvezen na kliniku do Olomouce. Vnitřní zranění neutrpěl a tak jen jizva na čele upomíná na nehodu. Skoro na témže místě havaroval motocyklista, který se poranil na noze a jeho manželka, spolujezdec, zemřela v nemocnici.

Poměry politické. Činnost politická je aktivně prováděna místní organizací KSČ v čele s předsedou Janem Neubauerem. Místní organizace čsl. str. lidové politiky pracuje málo a plnila úkoly v přesvědčování svých členů ke vstupu do JZD.

Poměry kulturní. Škola byla organisována jako dvojtřídní s 5. pos. ročníky. Ředitelem byl uč. Josef Kácel a učitelkou druhé třídy Blažena Pospíšilová. 23. září řed. šk. onemocněl a po 6 týdnů nebyl ve službě. V této době byl ustanoven na výpomoc uč. Jan Tichý a vystřídala ho učitelka Dagmar Běhalová. Školní docházka žáků je velmi dobrá a jen onemocnění jsou příčinou zameškání. Na vysokých školách studují: Marie Ptáčková, Jan Míza, Václav John, Jiří Bartoš. Místní lidová knihovna je umístěna v osvětlové jizbě. Stav knihovny:

Literatura je zastoupena počtem svazků:

politická	naučná	pro mládež	krásná	celkem
121	237	79	487	924

Celkem bylo 39 čtenářů. Z toho 11 mužů, 8 žen a 20 mládeže.

Vypůjčeno bylo 48 knih naučných, 763 krásné lit. a 209 pro mládež. Celkem 1 020 výpůjček. Uspořádána byla výstavka knih při besedě se zemědělci. Knihovníkem byl Alois Štrampach. Péčí Domu osvěty ze Zábřehu byly uspořádány 2 přednášky a referenty byli členové společnosti pro šíření vědeckých nauk z Olomouce. Jedna pojednávala o vesmíru 21. 1. za účasti 58 občanů a druhá byla na téma: Je život na planetách? (2. 5. účast 85). Veselou estrádu pořádal (11. 1.) pro naše zemědělce závodní klub ONV. Besed se zemědělskou problematikou bylo 5. Svě zázitky ze zájezdu do Sovětského svazu vyprávěl František Žák na besedě za účasti 60 posluchačů, a jak viděl zemědělství v SSSR, vyprávěl v Družstevní škole práce. Místní ochotnický divadelní kroužek sehrál dvakrát divadelní hru od J. Štolby: Závěť. Více se tančilo a celkem bylo 8 tanečních zábav. Podíl na zvětšeném počtu měl nájemce Jednoty – pohostinství. Bylo promítnuto 5 celovečerních filmů. Vzpomínkové večery a oslavy (celkem 4) byly pořádány v památné dny. (Mezinárodní den žen, Mezinárodní den dětí, Velká říjnová socialistická revoluce, Děda Mráz). Tělovýchovná slavnost konala se 10. června v rámci MDD. Program vyplnili žáci národní školy a žákovské družstvo místních požárníků předvedlo svůj výcvik a pohotovost v boji proti požárům. Rodičovské sdružení se postaralo o pohoštění dětí. Okr. výbor nár. fronty uspořádal veřejnou schůzi s přednáškou na téma: Maďarsko a Suez. Koncem září byl zahájen provoz v novém kině ve Zvoli. Je to pro Rájec nejbližší kino s nejschůdnější cestou. A tak v pěkně upraveném a útulném biografu budou mít i naši občané postaráno o zábavu a poučení.

Poměry sociální. Zaměstnanost všeho obyvatelstva je dobrá a není lidí bez práce. Také zemědělcům se daří dobře, protože své příbytky na dodávkové úkoly prodávají za vyšší ceny a dobří hospodáři na mléku vydělávají pěkné peníze. Zvýšení úrovně vidíme i u rodin, které v dřívějších dobách živořily. Také pěkné oblékání je toho svědectvím.

Poměry hospodářské. V lednu bylo počasí většinou teplé, bez mrazů a značně deštivé. Začátkem února nastalo silné ochlazení a mrazy dosáhly -23°C. Také teprve v únoru sněžilo a vytvořila se sněhová pokrývka. Také v březnu ještě silné mrazy potrvaly a duben byl velmi chladný. Jarní práce na poli začaly velmi opožděně, kolem 20. dubna. Sněhové plískanice a časté sněhové přeháňky brzdily práce. Žně probíhaly normálně a jen částečně deštivé počasí práce opožďovalo. Úroda obilí byla dobrá. Velmi dobrou úrodu brambor způsobil dostatek vláhy a brambory měly neobvyklou velikost. JZD použilo k vyorávání brambor nový stroj. Vyorává 2 řádky a brambory padají do řádku. Tím se uspořilo pracovních sil při sbírání. Pro chladné a deštivé počasí bylo málo medu. Při soupisu dobytka k 1. 4. bylo zjištěno:

Stav skotu:

telata	jalovice	krávy	ostatní	celkem
50	78	191	41	360

Vepří a jiný dobytek:

prasnice	plemeník	ostatní	celkem	koně	ovce a berani	kozy
20	1	162	283	22	5	138

Statistika drůbeže k 1. 7. 1956

Slepice a kohouti	husy a housata	kachny	krůty	celkem
2 918	644	167	5	3 734